

О. В. Побережець

д.е.н., доц.

А. І. Стоянова

магістрант 2 курсу спеціальності «Облік і оподаткування»

ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Важливим елементом, що забезпечує ефективне функціонування діяльності будь-якого підприємства є основні засоби, які є базовою складовою активів і значно впливають на фінансовий результат діяльності підприємства, саме тому раціональність ведення їх обліку та врахування європейського та міжнародного досвіду є необхідним кроком сучасної системи бухгалтерського обліку України.

Інтеграція економіки на сучасному етапі розвитку стає необхідною умовою для переходу до прогресивних організаційних форм виробництва та модернізації національної економіки. В Україні активно впроваджуються Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (далі – МСБО) та Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ). Перехід до МСФЗ забезпечує зрозумілість фінансової звітності, зручність та відкритість ведення обліку та покращення інвестиційного клімату в державі.

Питанням обліку основних засобів присвячені праці багатьох науковців, серед них: М. Баканов, І. Бланк, Р. Грачова, С. Голов, Л. Косовиць, Н. Крічка, Є. Масленников, Ю. Мельник та інші. Деякі аспекти ведення обліку відповідно до міжнародних стандартів бух-

галтерського обліку відображено у роботах М. Войнаренка, С. Голова, В. Костюченка, О. Побережець, Н. Пономарьова.

Проте, за останні роки були внесені суттєві доповнення та зміни в національні та міжнародні стандарти, що обумовлює необхідність здійснити порівняння правил ведення обліку з метою визначення шляхів їх удосконалення.

Основні засоби – це активи підприємства, що використовуються підприємством під час його господарської діяльності. Згідно до П(с)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг [2, п. 4].

Згідно з МСБО 16, основні засоби – це матеріальні об'єкти, які:

а) утримуються для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей;

б) використовуватимуться протягом більше одного періоду [1, п. 6].

Хоча визначення терміна можна вважати подібним визначенню за національними стандартами, проте при порівнянні цих двох документів виокремлюються суттєві відмінності. Так, МСБО 16 не уточнює, що є об'єктом основних засобів. Належність окремих видів майна до основних засобів визначається на підставі професійної думки бухгалтера з урахуванням конкретних обставин і умов експлуатації об'єкта, в окремих випадках методів нарахування амортизації.

Відповідно до П(С)БО 7 об'єкт основних засобів також може бути поділений на окремі частини, однак на практиці не кожне підприємство використовує подібний спосіб покращення контролю та коригування амортизаційних відрахувань.

Розглядаючи події, внаслідок яких виникають основні засоби, можна простежити відмінності у формуванні первісної вартості основних засобів за національними та міжнародними стандартами.

До первісної вартості об'єкта згідно з МСБО 16 слід включати не всю суму очікуваних майбутніх витрат на демонтаж, а теперішню вартість цієї суми. Щорічно суму забезпечення слід переглядати, і її збільшення слід відносити до витрат на позики (фінансові витрати), а не до первісної вартості об'єкта.

У свою чергу, за П(С)БО 7 деталі визначення первісної вартості відсутні, внаслідок чого до первісної вартості об'єкта може потрапити вся сума прогнозованих витрат на демонтаж, а не теперішня вартість цієї суми [2, п. 8].

Наступним напрямком дослідження виступає процес переоцінки основних засобів, в якому суттєвих відмінностей між МСБО 16 та П(С)БО 7 не спостерігається, але українські стандарти чіткіше зазначають ту межу, яка призводить до необхідності проведення переоцінки. За міжнародними стандартами ця межа зазначається як така, що «суттєво відрізняється» від балансової вартості.

Таким чином, для подальшої інтеграції міжнародних стандартів в українську економіку необхідно чітко визначити складові основних засобів, елементи, що включаються до первісної вартості, методи їх переоцінки, а також порядок визначення амортизаційних відрахувань.

Бухгалтерський облік є основним джерелом облікової інформації щодо стану основних засобів підприємства, саме тому глобалізація та євроінтеграція сучасного суспільства потребують відповідних змін у національному законодавстві, враховуючи міжнародний досвід та діючу українську практику та національний вектор розвитку економіки.

Література:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]: Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку: за станом на 01.01.2012. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014. – Назва з екрана.
2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. – Назва з екрана.